

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Vojtěcha Šimíčka (soudce zpravodaj), soudkyně Michaely Bejčkové a soudce Ondřeje Mrákoty v právní věci žalobce: **S. T. L.**, zastoupený advokátem Mgr. Ondřejem Zaorálkem, Kpt. Vajdy 2, Ostrava, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, Nad Štolou 3, Praha, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 10. 2. 2026, čj. OAM-1444/ZA-ZA11-D07-2025, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě – pobočky v Olomouci ze dne 30. 4. 2026, čj. 78 Az 9/2026-27,

t a k t o :

- I. Rozsudek Krajského soudu v Ostravě – pobočky v Olomouci ze dne 30. 4. 2026, čj. 78 Az 9/2026-27, **se ruší**.
- II. Rozhodnutí žalovaného ze dne 10. 2. 2026, čj. OAM-1444/ZA-ZA11-D07-2025, **se ruší** a věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.
- III. Žalovaný **je povinen** zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení částku 12 269,40 Kč k rukám jeho zástupce Mgr. Ondřeje Zaorálka, advokáta, a to do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

1. Dosavadní průběh řízení

[1] Žalobce podal dne 19. 12. 2025 žádost o udělení mezinárodní ochrany, neboť má ve Vietnamské socialistické republice dluhy, které není schopen splácet, a na území České republiky by chtěl legalizovat svůj pobyt. Žalovaný však žalobcovu žádost označil za nepřípustnou ve smyslu § 10a odst. 1 písm. b) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu (*zákon o azylu*), protože dospěl k závěru, že k jejímu posouzení je příslušný jiný stát vázaný přímo použitelným předpisem Evropské unie. Žalovaný současně řízení zastavil a určil, že státem příslušným k posouzení žádosti je Maďarsko. Proti tomuto rozhodnutí se žalobce bránil u

Krajského soudu v Ostravě – pobočky v Olomouci, který žalobu nyní napadeným rozsudkem zamítl.

2. Kasační stížnost a vyjádření žalovaného

[2] **Žalobce (stěžovatel)** se proti rozsudku krajského soudu brání kasační stížností z důvodů podle § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s., tedy pro nesprávné posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení, pro vady řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, a pro nepřezkoumatelnost spočívající v nesrozumitelnosti nebo nedostatku důvodů rozhodnutí.

[3] Stěžovatel uvádí, že NSS doposud neřešil otázku výkladu čl. 12 odst. 4 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 604/2013 ze dne 26. června 2013, kterým se stanoví kritéria a postupy pro určení členského státu příslušného k posouzení žádosti o mezinárodní ochranu podané státním příslušníkem třetí země nebo osobou bez státní příslušnosti v některém z členských států (*nařízení Dublin III*), a to konkrétně, zda lze pojem „*povolení k pobytu, jehož platnost skončila*“ vztáhnout též na pobytové oprávnění, které bylo v průběhu doby platnosti správním orgánem zneplatněno, odňato či jinak zbaveno právních účinků. Stěžovatel dále namítá, že doposud nebyly řešeny nezbytné podmínky pro uplatnění diskrečního oprávnění podle čl. 17 odst. 1 nařízení Dublin III či rozsah odůvodnění, proč správní orgány nepřistoupily k jeho aplikaci. Podle stěžovatele nebyla dostatečně objasněna ani povinnost správních orgánů zabývat se systémovými nedostatky země, do níž má být žadatel předán k dalšímu řízení o mezinárodní ochraně, a také nebylo náležitě odůvodněno, proč dospěl správní orgán k závěru, že azylový systém netrpí takovými nedostatky.

[4] Stěžovatel rovněž namítá, že žalovaný a následně rovněž krajský soud nesprávně posoudili otázku, který členský stát je příslušný k posouzení žádosti o mezinárodní ochranu. Stěžovatel byl sice držitelem pobytového oprávnění, které bylo vydáno maďarskými orgány, toto povolení však bylo zneplatněno. Žalovaný ani krajský soud dostatečně nevysvětlili, proč toto povolení spadá pod pojem pobytového oprávnění, jehož platnost skončila ve smyslu čl. 12 odst. 4 nařízení Dublin III.

[5] Stěžovatel konečně tvrdí, že krajský soud dostatečně neposoudil, zda azylový systém Maďarska netrpí systémovými nedostatky ve smyslu čl. 3 odst. 2 druhého pododstavce nařízení Dublin III, které brání jeho předání. Jak vyplývá z judikatury Soudního dvora Evropské unie (*SDEU*), Evropského soudu pro lidská práva (*ESLP*) i NSS, v případech, kdy existují závažné důvody nasvědčující, že azylový systém přijímacího státu trpí systémovými nedostatky, nelze se spokojit s pouhým odkazem na princip vzájemné důvěry mezi členskými státy. V takovém případě jsou správní orgány povinny se věcí náležitě zabývat a důkladně vysvětlit, proč dospěly k závěru, že azylový systém přijímacího státu nevykazuje systémové nedostatky. Jelikož bylo opakovaně konstatováno, že maďarský azylový systém neposkytuje dostatečné záruky ochrany ani náležitého zacházení, byl žalovaný povinen predestřit důvody, proč dospěl k závěru, že nejsou splněny podmínky pro aplikaci čl. 3 odst. 2 druhého pododstavce nařízení Dublin III.

[6] **Žalovaný** ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že Maďarsko je členským státem EU, který splňuje závazky vyplývající z lidskoprávních dokumentů. V případě předání stěžovatele do Maďarska mu tedy nehrozí žádné nelidské či ponižující zacházení ve smyslu

pokračování

čl. 3 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod ani jiné porušení při zajištění podmínek při přijímání žadatelů o mezinárodní ochranu.

3. Posouzení věci NSS

[7] Před krajským soudem o žalobě rozhodovala samosoudkyně, z čehož plyne, že se NSS musí podle § 104a odst. 1 s. ř. s. nejprve zabývat tím, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Není-li tomu tak, soud kasační stížnost odmítne jako nepřijatelnou. V souladu s ustálenou judikaturou se o přijatelnou kasační stížnosti může jednat, 1) dotýká-li se právních otázek, které dosud nebyly vůbec nebo plně judikaturou zdejšího soudu řešeny; 2) jedná-li se o právní otázky řešené judikaturou rozdílně; 3) existuje-li důvodná potřeba učinit judikaturní odklon; anebo 4) bylo-li v rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele.

[8] Zdejší soud dále připomíná, že přijatelnost kasační stížnosti je třeba odlišovat od přípustnosti kasační stížnosti na straně jedné a důvodnosti na straně druhé. Proto platí, že je-li kasační stížnost přípustná i přijatelná, NSS posoudí její důvodnost.

[9] V nyní posuzované věci NSS shledal, že kasační stížnost je přijatelná, neboť v rozhodnutí krajského soudu bylo shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele. NSS navíc již ve velmi obdobné věci rozhodoval, a to rozsudkem ze dne 29. 5. 2026, čj. 5 Azs 75/2026-24, nebo též ze dne 17. 4. 2025, čj. 3 Azs 38/2024-62, přičemž právní závěry obsažené v nyní napadeném rozsudku krajského soudu v konfrontaci s právními závěry uvedenými v těchto rozsudcích neobstojí.

[10] NSS se nejdříve zabýval tvrzenou nepřezkoumatelností napadeného rozsudku [§ 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.]. Byla-li by totiž tato námitka důvodná, NSS by napadený rozsudek zrušil, aniž by zkoumal důvodnost dalších kasačních námitek. V nyní posuzované věci však shledal, že se krajský soud náležitě zabýval všemi žalobními body a vypořádal předestřené námitky. Vysvětlil, proč nepřisvědčil námitce co do nepřezkoumatelnosti rozhodnutí žalovaného či tvrzeného pochybení při výkladu diskrečního oprávnění podle čl. 17 nařízení Dublin III. V souladu s ustálenou judikaturou zdejšího soudu dovodil, že postup podle uvedeného ustanovení je vyhrazen pouze pro výjimečné případy, které nyní posuzovaná věc nenaplní. Jelikož stěžovatel sám neuvedl žádné konkrétní skutečnosti nasvědčující nepřezkoumatelnosti napadeného rozsudku a ani NSS neshledal žádné takové důvody, dospěl k závěru, že napadený rozsudek je přezkoumatelný.

[11] Stěžovatel dále namítal, že žalovaný ani krajský soud dostatečně nevysvětlili aplikaci čl. 12 odst. 4 nařízení Dublin III a není zřejmé, proč dovodili, že pobytové oprávnění stěžovatele, kterým v Maďarsku disponoval a které pozbylo platnosti, spadá pod pojem „*pobytového oprávnění, jehož platnost skončila*.“ NSS nicméně shledal, že žádné takové skutečnosti žalobce v řízení před krajským soudem netvrdil. Z § 109 odst. 5 s. ř. s. se přitom podává, že NSS nepřihlédne ke skutečnostem, které stěžovatel uplatnil až poté, co bylo vydáno napadené rozhodnutí krajského soudu. Toto ustanovení má zabránit situacím, kdy by NSS rozhodoval o odlišném návrhu, než o jakém bylo rozhodováno soudem v předcházejícím řízení a – dovedeno *ad absurdum* – by tak stěžovatel v žalobě nemusel uvést žádný důvod, pro který rozhodnutí správního orgánu napadá, a poté by veškerou argumentaci uplatnil až v kasační stížnosti (srov. též rozsudek NSS ze dne 18. 3. 2004, čj. 4 Azs 1/2004-68). Jelikož stěžovatel v řízení před krajským soudem nepředestřel žádnou

argumentaci proti aplikaci čl. 12 odst. 4 nařízení Dublin III, NSS se dále touto námitkou z důvodu její nepřipustnosti nezabýval.

[12] Se stěžovatelem nelze souhlasit ani v tom, že se krajský soud dostatečně nezabýval případným uplatněním diskrečního oprávnění podle čl. 17 nařízení Dublin III, z něhož se podává, že „*odchylně od čl. 3 odst. 1 se může každý členský stát rozhodnout posoudit žádost o mezinárodní ochranu, kterou podal státní příslušník třetí země nebo osoba bez státní příslušnosti, i když podle kritérií stanovených tímto nařízením není příslušný.*“ Jak totiž správně uvedl krajský soud, na uplatnění diskrečního oprávnění není dán právní nárok. Z ustálené judikatury vyplývá, že „*možnost státu určit, že je příslušný k posouzení žádosti o mezinárodní ochranu, neznamená právo tohoto státu k libovůli, nýbrž jeho povinnost je hledat a nacházet racionální řešení přiměřená konkrétním okolnostem*“ (rozsudek NSS ze dne 5. 1. 2017, čj. 2 Azs 222/2016-24, bod 33). Žalovaný ale nemůže na takové posouzení rezignovat za předpokladu, že je žadatelův případ hodný zvláštního zřetele (srov. rozsudek NSS ze dne 5. 1. 2017, čj. 2 Azs 222/2016-24). Judikatura zdejšího soudu sice neposkytuje vyčerpávající výčet důvodů zvláštního zřetele, zpravidla se ale bude jednat o takové situace, v nichž bude mít žadatel k České republice zvláštní vztah nebo ve kterých by příslušnost jiného státu k posouzení žádosti s sebou nesla nežádoucí následky. Stěžovatel však jako skutečnosti zvláštního zřetele uvedl pouze svou dobrou víru, spolupráci se správními orgány a faktickou přítomnost na území České republiky. Krajský soud proto správně uzavřel, že žalovaný v nyní posuzované věci při výkladu čl. 17 nařízení Dublin III nepochybil.

[13] NSS se zabýval tvrzeným pochybením žalovaného při posuzování nedostatků azylového systému v Maďarsku, přičemž právě tuto námitku považuje za stěžejní.

[14] Podle čl. 3 odst. 1 věty druhé nařízení Dublin III platí, že „*žádost posuzuje jediný členský stát, který je příslušný podle kritérií stanovených v kapitole III.*“ Současně podle čl. 3 odst. 2 druhého pododstavce „*není-li možné přemístit žadatele do členského státu, který byl primárně určen jako příslušný, protože existují závažné důvody se domnívat, že dochází k systémovým nedostatkům, pokud jde o azylové řízení a o podmínky přijetí žadatelů v daném členském státě, které s sebou nesou riziko nelidského či ponižujícího zacházení ve smyslu článku 4 Listiny základních práv Evropské unie, členský stát, který vede řízení o určení příslušného členského státu, pokračuje v posuzování kritérií stanovených v kapitole III, aby zjistil, jestli nemůže být určen jako příslušný jiný členský stát.*“ Systémové nedostatky tedy mohou představovat překážku předání cizince do příslušného státu k posouzení jeho žádosti o mezinárodní ochranu. Tyto nedostatky však musí dosahovat patřičné intenzity, kdy hrozí riziko porušení čl. 4 Listiny základních práv Evropské unie.

[15] Z ustálené judikatury je zřejmé, že evropský azylový systém je vystavěn na zásadě vzájemné důvěry, která spočívá ve vyvratitelné domněnce, že každý stát EU je bezpečnou zemí a že je s žadateli o azyl zacházeno v souladu s požadavky Listiny základních práv EU. Chce-li žadatel prokázat opak, musí uvést hodnověrná tvrzení o systémových nedostacích azylového řízení a podpořit je relevantními důkazy (rozsudek rozšířeného senátu NSS ze dne 17. 4. 2018, čj. 4 Azs 73/2017-29, nebo též rozsudek SDEU ze dne 21. 12. 2011, ve spojené věci C411/10, N. S. a další v. Secretary of State for the Home Department, a C-493/10, M. E. a další v. Refugee Applications Commissioner).

[16] To však neplatí právě v případě Maďarska, u kterého bylo mezinárodními i vnitrostátními soudy opakovaně konstatováno, že azylový systém dlouhodobě vykazuje řadu nedostatků. Z rozhodnutí velkého senátu SDEU ze dne 17. 12. 2020 ve věci C-808/18

pokračování

Komise pro Maďarsku vyplývá, že Maďarsko dlouhodobě neplní své závazky plynoucí ze směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. 6. 2013, o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany (procedurální směrnice), a to např. proto, že omezilo podání žádostí o mezinárodní ochranu pouze na vymezené tranzitní prostory, se kterými byl rovněž spojen systém obecného zajišťování žadatelů bez dodržování stanovených záruk. Podle rozsudku ESLP ze dne 8. 7. 2020 ve věci *Shahzad proti Maďarsku*, stížnost č. 12625/17, se Maďarsko dopustilo porušení evropské Úmluvy, neboť v řízení vyplynulo, že žadatelé, kteří na území Maďarska chtěli podat žádost o mezinárodní ochranu, čelili vytlačení (tzv. push-back) na srbské území, a to bez možnosti se proti tomuto postupu jakkoli bránit.

[17] Systémové nedostatky azylového systému Maďarska byly ostatně konstatovány též v judikatuře zdejšího soudu, který se zabýval např. řetězovým navracením do země původu (tzv. *chain refoulement*) přes země, které neposkytují dostatečné záruky, že se žadatelé budou schopni dovolat mezinárodní ochrany. V rozsudku ze dne 12. 9. 2016, čj. 5 Azs 195/2016-22, proto NSS dospěl k závěru, že tato praktika představuje závažný systémový nedostatek azylového řízení, který vyvolává potřebu aplikace čl. 3 odst. 2 pododstavce druhého Dublinského nařízení (předchůdce Dublin III.).

[18] V nyní posuzované věci si žalovaný sice opatřil zprávu OAMP a EUAA, na jejichž základě dovodil, že maďarské orgány jsou kompetentní k přijetí žádosti o mezinárodní ochranu a že maďarský systém je konzistentní se systémem České republiky a v souladu s normami Evropské unie. Ze zprávy OAMP ale současně vyplývá, že podle maďarské legislativy tzv. dublinští navrátilci zásadně nemohou podat novou žádost o mezinárodní ochranu na maďarském území, vyjma výjimek, kterým je umožněno pokračovat, resp. zahájit řízení o mezinárodní ochranu, které bylo zahájeno v navracející zemi. Podle upřesnění a interpretace ze strany Státního generálního ředitelství Maďarska pro dohled nad cizinci (NDGAP) musí dublinští navrátilci po příjezdu do Maďarska nejprve prohlásit, zda si přejí pokračovat v řízení o mezinárodní ochraně, a souhlasí-li s pokračováním, maďarské úřady by poté měly takové řízení zahájit (viz informace OAMP a EUAA).

[19] Jak ale vyplývá z judikatury NSS, zprávu EUAA, na jejímž základě NDGAP poskytlo informace ohledně procesních prvků a práv žadatelů podléhajících přemístění dle nařízení Dublin III do Maďarska, nelze považovat za objektivní zdroj informací, jelikož odpovědi maďarského orgánu nebyly nijak ověřeny. K této zprávě je proto nutné přistupovat pouze jako k tvrzení maďarských orgánů. Z této zprávy tedy sice vyplývá, že cizinci, kteří po přemístění do Maďarska prohlásili, že si přejí vést azylové řízení, jsou s okamžitou platností zaregistrováni jako žadatelé o azyl, a je-li to nezbytné, je jim vyčleněno ubytování, jak ale i připouští informace OAMP, takový postup není legislativně zakotven. Ze zpráv tedy nevyplývá, na čem je tato praxe založena, ani do jaké míry je právně závazná a vynutitelná konkrétním dublinským navrátilcem. Ze shromážděných informací se lze rovněž domnívat, že základní zákonem upravené pravidlo vymezující okruh osob oprávněných podat žádost na území Maďarska je u tzv. dublinských navrátilců prolamováno faktickou praxí maďarských orgánů. Z doložených zpráv však není zřejmé, na čem je tato praxe založena, a nelze proto ani uzavřít, zda takové jednání maďarských orgánů představuje praxi jednotnou, či čistě nahodilou. Zdejší soud současně v obdobné věci dospěl k závěru, že „z *informace OAMP a informace EUAA* vyplývá, že zákonná úprava žádostí o mezinárodní ochranu je v rámci dublinského řízení faktickým postupem příslušných orgánů obcházena, jedná se ovšem o jejich právně nevynutitelnou libovůli, a žadatelé tak nemají možnost případné

odepření přijetí žádosti o mezinárodní ochranu účinně napadnout u nezávislého soudu“ (rozsudek NSS ze dne 29. 5. 2026, čj. 5 Azs 75/2026-24).

[20] NSS připomíná, že „*správný orgán musí před vydáním rozhodnutí o zastavení řízení o udělení mezinárodní ochrany pro nepřipustnost dle § 25 písm. i) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve spojení s § 10a odst. 1 písm. b) téhož zákona z důvodu, že k posouzení žádosti o udělení mezinárodní ochrany je příslušné Maďarsko, shromáždit dostatečně podrobné, objektivní a ověřené informace týkající se přístupu žadatelů o mezinárodní ochranu přemístěných do Maďarska na základě evropského nařízení k podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany v tomto státě*“ (rozsudek NSS ze dne 28. 8. 2024, čj. 2 Azs 134/2024-31). Žalovaný ale neshromáždil dostatek zpráv o průběhu řízení o mezinárodní ochraně v případě tzv. dublinských navrátilců, popř. jiných systémových nedostatků v Maďarsku, a to zejména ve vztahu k samotné možnosti podat žádost o mezinárodní ochranu a k jejímu věcnému posouzení. NSS proto dospěl k závěru, že žalovaný nedostatečně zjistil skutkový stav, protože měl krajský soud jeho rozhodnutí zrušit a věc mu vrátit k dalšímu řízení.

[21] Stěžovatel ke kasační stížnosti připojil žádost o přiznání odkladného účinku. Zdejší soud však samostatně o návrhu na přiznání odkladného účinku nerozhodoval, neboť rozhodl ve lhůtě 30 dnů od okamžiku podání kasační stížnosti (§ 106 s. ř. s.).

4. Závěr a náklady řízení

[22] S ohledem na výše uvedené NSS uzavírá, že shledal kasační stížnost důvodnou, protože v souladu s § 110 odst. 1 s. ř. s. zrušil rozsudek krajského soudu. Jelikož je krajský soud vázán právním názorem zdejšího soudu, musel by žalobě proti rozhodnutí žalovaného vyhovět a věc mu vrátit. NSS proto rozhodl výrokem II současně o zrušení rozhodnutí žalovaného a věc mu vrátil k dalšímu řízení ve smyslu § 110 odst. 2 písm. a) ve spojení s § 78 odst. 1 a 4 s. ř. s.

[23] Současně platí, že zruší-li NSS rozhodnutí žalovaného podle § 110 odst. 2 s. ř. s., rozhodne rovněž o nákladech řízení o kasační stížnosti i o nákladech řízení před krajským soudem (§ 110 odst. 3 s. ř. s.). V souladu s § 60 odst. 1 větou první ve spojení s § 120 s. ř. s. má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu účelně vynaložených nákladů v řízení před soudem, které vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl.

[24] Stěžovatel byl v řízení před NSS zastoupen advokátem, proto soud přiznal zástupci stěžovatele odměnu, a to za dva úkony právní služby spočívající v převzetí a přípravě zastoupení (§ 11 odst. 1 písm. b) vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif)] a v sepsání kasační stížnosti (§ 11 odst. 1 písm. d) advokátního tarifu]. Odměna za každý úkon právní služby činí 4 620 Kč (§ 7 bod 5 ve spojení s § 9 odst. 5 advokátního tarifu). Vedle toho náleží zástupci náhrada paušálních nákladů, která činí 450 Kč za každý jeden úkon (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu). Zástupci stěžovatele tedy náleží odměna ve výši 12 269,40 včetně DPH.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 30. června 2026

pokračování

10 Azs 101/2026 - 32

Vojtěch Šimíček
předseda senátu